Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2014–2015

33 694 Internationale Veiligheidsstrategie

E

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG
Vastgesteld 30 juni 2015

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking[1] heeft kennisgenomen van de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken van 13 maart 2015 inzake de halfjaarlijkse stand van zaken van toezeggingen die aan de Kamer zijn gedaan.[2]
Naar aanleiding daarvan heeft zij de Minister op 7 april 2015 een brief gestuurd.

De Minister heeft op 30 juni 2015 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Gradenwitz

[1] Samenstelling:
Kox (SP) *(vice-voorzitter)*, Elzinga (SP), Ten Hoeve (OSF), Van Kappen (VVD), Kuiper (CU), Schaap (VVD) *(vice-voorzitter)*, Strik (GL), Knip (VVD), Barth (PvdA), Faber-van de Klashorst (PVV), De Graaf (D66), De Grave (VVD), Hoekstra (CDA), Martens (CDA), Schrijver (PvdA) *(voorzitter)*, Van Apeldoorn (SP), Van Dijk (SGP), Lintmeijer (GL), Knapen (CDA), Markuszower (PVV), Van Rij (CDA), Van Rooijen (50PLUS), Schaper (D66), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Vreeman (PvdA), Van Weerdenburg (PVV).

[2] 34 000 V, D.

kst-33694-E
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 7 april 2015

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking heeft met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 13 maart 2015 inzake de halfjaarlijkse stand van zaken van toezeggingen die aan de Kamer zijn gedaan.[3]

In reactie op toezegging T01906[4], inzake het inzetten voor het «no first use» beginsel ten aanzien van het gebruik van kernwapens, geeft u in bovengenoemde brief aan dat u ernaar streeft om de toezegging in de loop van 2015 te voldoen. De leden van de commissie vragen u om meer specifiek aan te geven op welke termijn u voornemens bent aan de toezegging te voldoen.

De leden van de commissie kijken met belangstelling uit naar uw reactie en een concrete datum waarop u de toezegging uiterlijk zal hebben voldaan, en ontvangen deze reactie graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Van Kappen

[3] 34 000 V, D.
[4] Te vinden via www.eerstekamer.nl.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2015

Naar aanleiding van de toezegging door mijn ambtsvoorganger tijdens het Mondeling Overleg met de Eerste Kamer op 18 februari 2014 (T01906) en met referentie aan de brief van de voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking van 7 april (156624.02.1u), informeert het kabinet hierbij u over de Nederlandse inzet m.b.t. het «no first use» beginsel binnen de NAVO-doctrine ten aanzien van het gebruik van kernwapens.

Het Nederlandse beleid blijft ook na de ontwikkelingen in het afgelopen jaar gericht op het bereiken van het einddoel van een wereld zonder kernwapens, de zogenaamde «Global Zero». Nederland blijft daarbij streven naar de reductie en uiteindelijke verwijdering van de niet-strategische kernwapens uit heel Europa. Mede door die Nederlandse inzet zijn hierover ook teksten opgenomen in de verklaring van de NAVO-top in Wales in september 2014. Tegelijkertijd is, sinds het moment waarop de toezegging aan Uw Kamer werd gedaan, de argwaan binnen het bondgenootschap richting de Russische Federatie vanwege de crisis in Oekraïne fors toegenomen. Dit vertaalt zich in een gebrek aan bereidheid om op dit moment ontwapeningsstappen te zetten.

Niettemin vind ik het juist ook van belang dat we onze ambitie niet verlaten. Dit heb ik ook aangegeven in mijn verklaring tijdens de Toetsingsconferentie van het Non-Proliferatieverdrag (NPV) in New York op 27 april. We moeten zicht blijven houden op het uiteindelijke doel van een kernwapenvrije wereld en de vastberadenheid hebben om stap voor stap dichter tot dit doel te geraken. Hierover ben ik in New York met de Amerikaanse oud-senator Sam Nunn en de oud-Duma lid Arbatov in debat gegaan. Voorbeelden van stappen die ik heb gegeven zijn de versterking van transparantie, de verdere vermindering van de kernwapenarsenalen, de inwerkingtreding van het Kernstopverdrag en het begin van de onderhandelingen over een Splijtstofstopverdrag. Ook heeft Nederland een evenement en marge van de Toetsingsconferentie georganiseerd waar jonge academici hun ideeën over de uitdagingen en mogelijkheden van het NPV konden presenteren.

Een «no first use» beginsel hoort thuis in een discussie over hoe de rol van kernwapens in doctrines kan worden terug gebracht. In Wales heeft de NAVO vastgesteld dat ook op dit moment de uitgangspunten van de Deterrence and Defence Posture Review (DDPR) uit 2012 wat betreft de rol van kernwapens nog steeds gelden; in de DDPR staat geen «no first use» beginsel. Wel stelt de DDPR dat de omstandigheden waaronder gebruik van kernwapens zou kunnen worden overwogen «extremely remote» zijn. Tevens stelt de DDPR dat NAVO-bondgenoten geen kernwapens zullen gebruiken of dreigen te gebruiken tegen staten die geen kernwapens hebben en zich als partij van het NPV houden aan hun non-proliferatie verplichtingen.

Nederland blijft in NAVO-verband en in bilaterale gesprekken met partners wijzen op het belang van concrete stappen op het gebied van wapenbeheersing, ontwapening en transparantie. In de voorbereidingen op Wales heeft Nederland hier nadrukkelijk aandacht voor gevraagd. Daarnaast blijft Nederland zich ook in NPV-verband inzetten voor de brede ontwapeningsagenda. Samen met de partners van het Non-Proliferation and Disarmament Initiative (NPDI) zoekt Nederland in NPV-kader actief naar

mogelijkheden om alle partijen bij elkaar te brengen op een zo ambitieus mogelijke agenda voor de toekomst. Tijdens de afgelopen NPV Toetsingsconferentie heb ik dan ook namens de twaalf leden van het NPDI opgeroepen tot meer voortgang op het gebied van nucleaire ontwapening en non-proliferatie en heeft het NPDI hiertoe concrete voorstellen gedaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om het vergroten van transparantie, het verminderen van de rol van kernwapens in nucleaire doctrines, *de-alerting* en het bevorderen van ontwapenings- en non-proliferatie-gerelateerd onderwijs.

Het verslag van de 2015 Toetsingsconferentie van het NPV, dat naar de Tweede Kamer zal worden gestuurd, zal het kabinet ook Uw Kamer in afschrift doen toekomen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders